

★

DUMITRU BĂLĂSA

**OAMENI ȘI FAPTE DIN ISTORIA LOCALITĂȚII
OLĂNEȘTI.**

★

Așezată la numai cîțiva kilometri de Buridava dacică (Cosota-Ocnia de astăzi), unde s-au păstrat vestigii miliare de cultură străbună¹, localitatea Olănești a fost la rîndul ei o importanță vatră românească. Ea este atestată documentar cu mult înainte de Radu cel Mare, voievodul Țării Românești, care domnește între anii 1495 sept., 15—1508 apellie. În 1527 iulie 19, Radu de la Afumați, întărește stăpinirea jupanului Goran spătarul, (fiul lui Radu Goran) „slugă domnească”, fratele său, Albu, și unchiilor săi, Vlaicu și Danciu, jumătate din moșia Iaroslăvești (sat dispărut), pe apa Rîmnicului „pentru că le este veche și dreaptă moștenire”, și purtări Vlad tuată „și din moară jumătate”, pentru că a rămas „prădalnică”², încă din zilele lui Radu voievod cel Mare, care i-a dat-o lui Goran pentru „credințiosă slujbă”. La judecată, domnul a aflat că Radu Goran s-a înfrânt cu Iarciu peste toate averile cîte a avut Radu Goran „și în Olănești și pe tutindeni”. Pentru că astfel s-au întocmit încă înaintea răposatului părintelui domniei mele, Radu voievod (+1508). Goran, la acea vreme, nu avea feciori și domnitorul adaugă: „iar dacă va da Dumnezeu lui Radu Goran să capete fiu, iar el să fie frate nedespărțit peste toate mai sus zisele averi, cu Iarciu”³. În 1531 noiembrie 3, Vlad voievod încheia judecății procesului lui Jupan Iarciu din Iaroslăvești și jupan Iarciu din Mihilești (județul Vilcea), cu filii lui Goran care pretind că jumătate

1. Dumitru Ilieciu, Arhivele pămîntului românesc, în: „Studii vilceene”, IV, (1980), p. 3; Marius Iosifaru, *Jurnal de judecător*, ibidem, p. 7.

2. Prăduințen-dreptul omului de a luce pe seama domnicii a verba celor morți fără urmări de sex bărbătesc sau a celor morți trădători. Vezi Dumitru Ilieciu, *Firții din Drăgoșani*, în: „Studii Vilceene”, IV, (1980), p. 42, nota 7.

3. ***, DRH, B, III, p. 65—66, doc. 40. Indicele acestui volum remarcă că Goran a fost fiul lui Radu Goran. Vezi p. 385. Între strămoșii lor se numără pejă Frincu și fratele său Stanescu. Vezi, O. G. Lecca, *Diționar istoric, arheologic și geografic*, București, 1947, p. 378. Vezi și Ion Radu Mircea, Un neam de cîtori olteni: Boieri Drăgoșani, în: „Revista de istorie biserică”, 1943, nr. 3, Craiova, p. 50—51. Stanescu era logofit rînduitor de slovei în 1517 (p. 81). Popa Frincu și jupan Tudor grămatik erau din casa domnului, ca și Stanescu (p. 79), deși o familie de cărora.

Toponimul Olănești e de origine dacico-română, de la oță, olaș. În secolul XV, era o localitate de mulți formată și nu poate veni de la un egiș - fiu. Olănești sunt termenii unui meșter de olăne sau clăca de oale.

din moșia Iaroslăvești, după documentul din anul 1527. Interesant de reținut este faptul că fiul lui Goran pierde procesul și domnul hotărâște că ei „nici un arnestic nu au”, cu această moșie⁴. În aceeași zi, în fața domnului, după cîștigarea procesului, Iarcu din Iaroslăvești se înfrântește cu vîrul său Iarcu din Mihăești, pe moșile lor⁵. Aceste date ne duc la constatarea faptului că *Radu Goran era din Olănești*.

După un gol de informații, în 1572 octombrie 22, aflăm că Alexandru voievod întărește lui Stan și cetașilor săi, deci moșneni, cumpărături : o falce și jumătate de la Miinea din Olănești cu 100 de bani ; de la feciorii Voinesei, partea lor din coastă, cu 60 bani ; Stoica și Manea au cumpărat moșia din Mușcel, de la Olănești, cu 1 200 aspri⁶.

După aceste scurte date asupra localității, vom trece la prezentarea unor cărturari din Olănești.

1. Vlad logofătul (1577—1602).

Primul cărturar, la nivelul timpului, atestat documentar în Olănești, este un logofăt. În timpul lui Mihnea vodă Turcitur, Vlad logofătul din Olănești și cu frații săi, avuseseră un proces pentru moșie în Olteni cu Stanciu și cu ceata lui, care rămîn să stăpînească jumătate din moșie⁷. În 1592 februarie 4, Stefan vodă, supranumit Surdul, întărește egumenul Teodosie al minăstirii Olteni (din jud. Vilcea), lui Stanciu, Stroe și cetașilor lor, satul Oltenii, în urma unui proces cu Vlad logofătul din Olănești și Pribil din Bujoreni⁸. Vlad logofătul era un scriitor, un caligraf, un „așezător de slove” cum se intitulase Stanciu în 1517 și mai tîrziu Udriște Năsturel. Tot în același an, la martie 7, minăstirea Olteni, socotind că moșile și via cu care fusese înzestrată de editorul ei, Vladica Mihail, ii fuseseră cotropite de moșnenii din satele Olteni, Bujoreni, de Vlad logofătul din Olănești, de Pribil, de Carabetești-Stoica cu ceata lui, ia carte de blestem de la Ieremia patriarhul Constantinopolului, pentru presupușii cotropitorii⁹. Pe același Vlad (logofăt) din Olănești îl găsim în zilele aceluiasi Stefan vodă (1593 ianuarie—august) într-o listă de plata unor biruri, scrisă în românește¹⁰. În 1596 aprilie 10, Mihai voievod întărește minăstirii Olteni, jumătate din satul cu același nume, în urma procesului ce a avut cu Vlad logofătul din Olănești, Carabete și Stroe Hotman din Bujoreni care au adus 12 boieri. Aceștia au jurat că pămințul este al lui Vlad logofătul și al celorlalți. Dar minăstirea a luat lege peste lege, 24 de boieri, care au jurat că Vlad logofătul și Carabete nu au proprietate în Olteni, ci numai minăstirea și Stroe Hotman care are opt răzoare, precum și Stanciu al lui Mocsa¹¹. La o vinzare, în Ocnele Mari, în 1602 februarie 6, între martori aflăm pe Vlad Logofătul, pe Bran

4. Eadem, p. 191—192, doc. 118. Altă lămurire oferită de indicele acestei lucrări este faptul că Radu Goran (Goran) era tatăl lui Goran spătarul. Vezi p. 402.

5. Eadem, p. 193—194, doc. 119.

6. ***. DIR, B. 16, IV, 90—91.

7. Vezi DIR, B. 17, II, 214.

8. DIR, B. 16, VI, p. 3.

9. Ibidem, p. 41—42.

10. Ibidem, p. 60.

11. DRH, B. XI, 204. Nu cumva cronicarul „Mihail Moxa”, era din Olteni și frate cu acest Stanciu al lui Mocsa ?

și Goran, toti din Olănești, Ișvan și Stântia din Cheia ș.a.¹². În emoționantul testament al călugăriței Teofana, mama lui Mihai Viteazul, din 1602 noilembrile 8, dat minăstirii Cozia, aflăm între martori, pe același Vlad logofăt din Olănești, boier megiuș¹³.

2. Popa Anghel (1594)

Un alt știutor de carte a fost popa Anghel, care în 1594 martie 26, îlisa nepotului său Anghel din Olănești moșia din Sărăcinești (azi Valea Cheii), nerănd feclorii și nici frații¹⁴.

Este și astăzi faptul că bisericile ca instituții de cultură medievale aveau cte o bibliotecă formată din cărțile de ritual, cel puțin strictul necesar: Liturgier, Evanghelie, Apostol, Octoih, 12 minee, Psaltrire ș.a. La fiecare unitate erau cel puțin două persoane care știau să citească și să scrie: preotul și dascălul. El întrebuiușea o mică școală în care pregăteau viitorul cadru, pe plan local.

3. Albu din Olănești (1596 -1612)

În 1596 iulie 6, Albu din Olănești, Radu, Milnea, Dunciu și Dumitru vindusescă parte din moșie din Comanca lui Oprea, Stan, Stanciu și Cindea cu 9 000 aspri¹⁵. Albu amintit aici poste și aceeași persoană cu Albu din Olănești, care în 1612 aprilie 23 împreună cu alți 23 de megiuș aleg partea de vie a mănăstirii Argeș de la Golești¹⁶. Era deci un știutor de carte.

4. Stanciu logofăt (1612—1632)

Altă personalitate de cultură din Olănești este *Stanciu logofătul*. El scrie în 1612 martie 15 în orașul Tîrgoviște, carta lui Radu voevod pentru satul Prigoria¹⁷. În același an martie 24, Stanciu logofăt și Albu din Olănești fac parte din cei 24 „megiușii”, care hotărnicesc via mănăstirii Argeș, de la Golești¹⁸. Tot în calitate de logofăt de divan (a nu se confunda cu marele logofăt), Stanciu din Olănești scrie în 1612 septembrie 14, în Tîrgoviște, carta lui Radu voevod pentru Bujoreni, din județul Vilcea¹⁹. Cu să exerciți funcția de logofăt în capitala țării, să scrii hrisoave pe care să le semneze domnitorul, nu era un lucru ușor. Pe lîngă cultura timpului, respectivul caligraf sau logofăt trebuia să șiba un har al artei, să stie să impodobească crucea inițială, inițiala hrisovului și să desfășure în ochi monogramul voievodal, sub care semna însuși domnitorul. Din caligrafie, Stanciu din Olănești își lăcuse o meseerie. În anul 1614 decembrie 29, scrie o carte, a-eluiaș Radu Vodă pentru o vie în Bărăbătești (Dimbovița)²⁰ iar în 1615 iunie 12, scrie o carte pen-

12. DIR, B, 17, I, p. 32, doc. 38.

13. Ibidem, p. 66, doc. 78. Un document din 1628 mai 28, amintește că Maria soția răposatului Anghel comis. (Sărăcinești) cumpărăse de la Vlad logofătul, socrul lui Paraschiv logofăt și de la frațele său Chisur (nepoții lui Anghel comis), moșie la Iaroslavăști cf. DIR, B, XXII, 194.

14. DIR, XI, 49.

15. Ibidem, 237.

16. DIR, B, 17, II, p. 59.

17. Eadem, 47—48.

18. Ibidem, p. 39. Stanciu logofăt din Olănești, moare în 1612, O. G. Lecca, op. cit., p. 378.

19. Ibidem, 108.

20. Eadem, 348.

tru Dăești de pe Luncavăț, și semnează, ca de obicei, după formula tipică „*Să am scris eu, Stanciu logofăt din Olănești, în cetatea de scuun Tîrgoviște*”²¹. De asemeneu, în 1615 septembrie 18 scrie o carte, același voievod, dată lui Orea din Rimnic, pentru mai multe moșii²². Sub Radu vodă, Stanciu logofătul din Olănești a stat mai mult în Tîrgoviște, probabil ca dacă, la *Școala domnească*. În 1616, serie altă carte voievodală, pentru cinci prăvălii din capitala țării, cumpărăte de jupan Necula mare vîstier²³. Același Stanciu logofătul din Olănești își continuă activitatea de scriitor sub Alexandru Iliaș voievod. În 1617 ianuarie 25 scrie o carte pentru satul Crâișani, din județul Mehedinți, „în minunata cetate Tîrgoviște”²⁴. Sub Gavril voievod, o carte pentru Bujoreni este scrisă de același Stanciu, „în cetatea de scuun Tîrgoviște”, în 1619 mai 12²⁵. În 1620 septembrie 27, Stanciu logofăt și Bucur postelnic din Olănești apăr ca martori pentru Florești, Țingă Ursani, județul Vilcea. Desigur că și Bucur postelnicul era un științor de carte²⁶. În 1622 noiembrie 12 în niște cumpărături făcute de Hrizea mare vîstier în Tîrgoviște, se amintește între martori, Stanciu logofăt din Olănești împreună cu Calotă vîltof și Tudor Măldărescu, alți vilcoeni²⁷. Tot ca martor apare Stanciu logofăt din Olănești, împreună cu Tănase paharnic într-un zapis din 1623 aprilie 1, pentru o moșie în Bujoreni „despre hotarul orașului” Rimnic²⁸. În 1623 mai 2, Stanciu se află în Tîrgoviște și scria carta lui Radu Vodă pentru satul Priseaca²⁹. Un document dat de Alexandru vodă, în (1624 iulie-august) amintește între martori pentru un loc din satul Drăgoești, pe Stanciu logofăt din Olănești³⁰. În 1628 noiembrie 17, Stanciu era încă activ și scria în română un act de vinzare pentru Cacaleți (R), cu formula de încheiere în limba slavă diplomatică³¹. După același tipic de cancelarie, scria în noiembrie 30, un act pentru Silișcioara (R, O)³², iar la 14 decembrie, scria un act prin care Studina (R) era vîndută lui Necula fost mare vîstier³³. În același an și lună, la 15 decembrie, scrie actul prin care moșnenii din Polovine se vind rumâni cu moșile lor, lui Necula vîstier³⁴. În aceeași zi, alți moșneni din Silișcioara (R) se vind același feudal și actul este scris tot de Stanciu din Olănești³⁵. Tot în decembrie, la 17, Stanciu este autorul inscrisului prin care moșnenii din Comanca (R) se vind același vîstier³⁶. În 1629, ianuarie 10, procesul de aservire continuă și Stanciu scrie actul prin care alți moșneni din Comanca (R) se vind

21. Ibidem, p. 404, doc. 351.

22. Ibidem, p. 435, doc. 374.

23. DIR, B, 17, III, p. 36.

24. Ibidem, 95.

25. Ibidem, p. 367.

26. Ibidem, 394.

27. DIR, B, 17, IV, 204.

28. Ibidem, p. 239. Vezi și doc. din 1625 Ian. 28.

29. Ibidem, p. 261.

30. Ibidem, p. 421.

31. DIRH, B, XII, p. 359.

32. Ibidem, 367. Vezi și foto, pl. XI, p. 853, cu scrisul lui Stanciu logofăt din Olănești.

33. Ibidem, p. 372, foto, pl. XII, p. 856.

34. Ibidem, p. 376. Semnează aici simplu „Stanciu”.

35. Ibidem, p. 376—377.

36. Ibidem, p. 379—380.

rumâni³⁷. Tot el scrie în același an, la 16 ianuarie, un alt act pentru Siliștioara (R)³⁸. În 1629 februarie 4, doi moșneni din Comanca (R), care rezistaseră la procesul de rumânire, se vind cu moșie și cu vii, lui Necula vîstier³⁹. În același sens scrie în 27 februarie, în București, actul pentru alți moșneni din Studina de jos, vînduți aceluiași beneficiar⁴⁰.

5. *Pîrvu Logofăt* (1632)

În 1632 aprilie 26, Anghel și Vlad feciorii lui Radu din Olănești, nepoții popil Anghel din Sărăcinești, vînd o parte de moșie din Sărăcinești. Actul este scris de Stanciu logofăt și ca martori din Olănești găsim pe: Albu cel bătrîn, Bucure postelnic, *Pîrvu logofăt*, Vlad, Radu de Jos, Preda, Vlad meșterul și Ionașcu postelnicu⁴¹. Îată o pleiadă de mici funcționari, între care și Vlad „meșterul” (fabricant de olane) și un alt logofăt Pîrvu.

6. *Goran logofăt* (1623—1650)

O altă persoană care ilustrează cultura desfășurată în prima jumătate a secolului XVII, este Goran logofătul (din Olănești) care în 1623 aprilie 1, scrie un zapis pentru moșie în Bujoreni⁴².

Activitatea lui trebuie să fi fost mult mai bogată decât a altora. În 1625 ianuarie 28, cind Alexandru voievod îl întârête moșie în Olănești și în imprejurimi, Goran logofăt poartă epitetul de *slugă domnească* și apare ca un mare feudal spre deosebire de precodenții logofății. El era nepotul lui Radu Mănescu, care n-a avut fii și a înfiat pe Goran ca să-l îngrijească. Moarta l-a ajuns „în casa lui Goran” în zilele lui Alexandru Iliaș voievod și a pomenit și pe femela unchiului său Radu (Mănescu), care murise mai înainte. Documentul menționează multe cumpărături de vecini (între care și un Căză Olea, meșter de oluri) cu moșia lui din Muierescu și din Cheia; Radu a lui Vlad cu vînă caselor și cu pornii, cumpărât de la Radu a lui Bran cu 1 800 aspri. De asemenea cumpărase o vatră în Olănești, de la Bran, cu 250 aspri, vaduri de moară în Sărăcinești, în Păușești, în Bujoreni, țigani de la diferiți proprietari și o jumătate de vie cu o jumătate de grădină de la Radu din Olănești⁴³. Din familia Bran s-a dezvoltat mai tîrziu micul cartier al Brănestilor din Băile Olănești. Patronimicul Brănescu se păstrează pînă astăzi (în str. Liveni). Goran logofătul era un personaj evoluat și avea pecetea sa, pe care o aplică alături de semnatură, în diferite ocazii. În anul 1625 august 15, între martori la niște cumpărături făcute de Sima logofătul, găsim și pe Goran de care ne ocupăm. Pe lingă semnatură el aplică și sigiliul personal⁴⁴. În 1626 iunie 8, sase boieri între care și Goran, judecă un proces cu privire la Copacel (V)⁴⁵. În 1632 aprilie 26, Goran și Albu din Olănești semnează ca martori pentru moșia Ciinești (lingă Surpatele)⁴⁶. În aprilie 26, același an, logofătul Goran își mărește feuda, cumpărind

37. *Eadem*, p. 425.

38. *Ibidem*, p. 425.

39. *Eadem*, p. 435.

40. *Ibidem*, p. 446.

41. *DRH*, B. XXIII, p. 553—554.

42. *DIR*, B. 17. IV, p. 239. Vezi și doc. din 1625 ianuarie 28.

43. *Ibidem*, p. 481—482.

44. *Eadem*, p. 553. În 1628 mai 28 a amintit Vlad logofătul.

45. *DRH*, B. XXI, p. 168.

46. *DRH*, B. XXIII, p. 320.

12 fălcii de moie de la Anghel și Vlad, fețorii lui Radu din Olănești, nepoții popii Anghel din Sărăcinești⁴⁷. Tot Goran logofătul din Olănești, în 1634 octombrie 17, scris un alt act pentru satul Ciinești, amintit mai sus⁴⁸. În 1636 iulie 11, era martor pentru satul Bogdănești⁴⁹. În 1640 iunie 29, moșnenii din Dobriceni „care pînă acum au fost” judeci se vînd mînăstirii Arnova. Între martori găsim pe același Goran⁵⁰. În 1631 septembrie 4, 21 de boieri, între care Goran logofăt din Olănești, hotărnicesc satele Bârbătești și Dobriceni (jud. Vilcea)⁵¹. Matei logofătul din Cacova vînduse lui Matei Basarab partea lui de moie din Bârbătești cu viile, și în 1644 mai 1, Teofil mitropolitul împreună cu Goran logofătul și alți boieri aleg moia⁵². În fine, despre această mare personalitate de cultură, care s-a ridicat din străbuna vatră a Olăneștilor, mai amintim că în 1650 aprilie 25, împreună cu Vlad iuzbașa da o carte de hotărnicie pentru Rogova, din jud. Mehedinți⁵³.

7. Alt Goran logofăt din Olănești (1668—1682)

Tot din Olănești s-a ridicat alt personaj în lumea logofetilor. Acestu a fost omonimul precedentului și ca prenume și ca funcție: Goran logofăt. El a fost fețorul lui Stanciu logofătul de care am vorbit mai sus. În anul 1668 iulie 16, serie actul prin care Anghel vîataful de vizită vine lui Dumitrașcu mare căpitan, un loc de casă în București⁵⁴. În 1669 aprilie 26, serie carta lui Antonie vodă pentru Frătești (G) și semnează „Az Goran Stanciovici (adică fiul lui Stanciu) log(ofăt) Olănescu”, în orașul București⁵⁵. În 1670 martie 17, se află tot în București și seria o frumoasă carte a mitropolitului Theodosie pentru vinzarea unui loc din capitala țării. Semnează, tot ca mai sus, „Goran Stanciovici (log(ofăt) Olănescu)⁵⁶”. În 1676 mai 23, între 12 boieri care hotărnicesc Băbenii (de Olt) găsim pe Dima căpitan și Goran logofăt, ambii din Olănești. Acesta din urmă a scris carta de hotărnicie: „Pisah az Goran logofăt⁵⁷”. Urmărind activitatea scriitoricească a lui Goran logofăt din Olănești, fără a epuiza sursele de informație, aflăm că în 1681 mai 8, seria în orașul București carta lui Șerban Vodă Cantacuzino pentru satul Comani, de lingă Vidin⁵⁸. În 1682 august 22, șase boieri, între care Goran logofăt Olănescu și Radu logofăt Olănescu, aleg din Băbenii (de Olt) partea mânăstirii

47. Eadem, p. 553—554.

48. DRH, B, XXIV, p. 513.

49. D. Cristescu, Arnova, Rîmnicu Vilcea, 1937, p. 113.

50. Eadem, p. 123.

51. Ibidem, p. 124 și 126.

52. Eadem, p. 130.

53. A. S. Buc., Ms. 337, f. 41.

54. George Potra, *Documente privitoare la istoria orașului București (1594—1821)*, București, 1961, p. 140.

55. Alexandru Ștefulescu, *Tismana*, București, 1909, p. 356.

56. Florin Georgescu, Paul I. Cernovodeanu și Ioana Crisitache Panait, *Doramente privind istoria orașului București*, volum editat de Muzeul de Istoria a orașului București, București, 1960, p. 39—41 și facsimil la p. 40.

57. M. Theodorian-Carada, *Cîteva acte rechi*, în Revista Arhivele Otenei, 1927, p. 305, 307, Dima căpitanul luase parte la această hotărnicie în locul lui Tânase Sărăcinescu, vîataf.

58. Alexandru Ștefulescu, op. cit., p. 374.

Bistriță⁵⁹. Cărturarii din această vatră străbună se răspindesc întâi diferite localități. Așa în 1693 martie 4, o parte din moșia rudenească din orașul Rimnic, o stăpîneau Olănești⁶⁰.

8. Tudose Olănescu (1689)

Alt caligraf din școala Olăneștilor a fost Tudose Olănescu. El a fost fiul lui Tudor Olănescu. În 1689 ianuarie 31, scria în București cartea lui Constantin Brâncoveanu dată preoților, diaconilor și grămatiștilor de la Biserica Domnească din București scutindu-i de toate dările⁶¹.

Școala de la Olănești. Școala de la Olănești depășește cadrul minuscul al școlilor ce existau pe lîngă biserici din cele mai vechi timpuri, pentru pregătirea cadrelor ecclasticice, preot și dascăl. Logofetii, scriitorii de cărți domnești și de inscrișuri amintiți mai sus, ne duc la concluzia că în Olănești era o școală cu veche tradiție și că urenicii ei urmăseră cursuri de perfecționare la Școala Domnească din Tîrgoviște sau din București. De acela, în timpul flesărui domn, apar mai mulți scriitori, dieci sau grămatici, cunoșcători ai limbii române, dar și ai limbii slave diplomaticice, de cancellarie sau chiar a limbii grecești. De aceea unii menționează: „Să am scris eu... mai micuț între dieci...”. Anul 1679, cînd o școală la Olănești este atestată documentar⁶², este numoj o memorabilă dată din istoria acestei instituții de invățămînt rural. Existența mănăstirii Iezuștil săracită în vremuri strămoșilor lui Hadu cel Mare (+1508), „fostii clitorii”⁶³, cu Crucile Moșilor, existența mănăstirii Sărăcinești pe o vatră ecclastică mai veche, a bisericilor și preoților din Cheia, vatră din care au ieșit o serie de tipografii cu și bisericiile din Olănești, Comuna, Vlădești, Simbotin, precum și alte instituții de cultură medievală, atestă suficient puterea locurului din care au rodit atitea personalități ce s-au afirmat în viața politică, culturală și economică a patriei. Însuși vestitul Gheorghe-Gheronție „zograful”, rivalul lui Tătărescu a făcut parte din marea familie a Olăneștilor.⁶⁴

9. Radu Olănescu logofăt (1700)

Un urenic al școlii de la Olănești a fost Radu logofăt Olănescu. În 1700 mai 29, el scria actul prin care Tudor din Vlădeni da spătarului lui Dilcu Buicescu partea de moșie din Bălcești pentru o datorie de 50 de taleri⁶⁵.

Portrete de logofeti. Biserica Sf. Nicolae din Olănești, zidită în 1718 și zugrăvită cîțiva ani mai tîrziu, păstrează în calorii între altele portrete și pe acelea a unor logofeti pe care îi cîtăm mai jos.

59. M. Ilie-Dorian-Curagea, op. cit., p. 307—308.

60. Vezi Arhivele Olteniei, „AO”, 1928, p. 423.

61. George Pîrlea, op. cit., p. 195.

62. Vogl Ilie Bîrbulescu, O școală necunoscută în Olănești în 1697, în: „Arhive” XXVIII, (1921), nr. 2, p. 373—377. Vezi și Nicolsu Stolceanu, Bibliografia locuitorilor și monumentelor feudale din România, I, vol. 2, M—Z, 1970, p. 468. Documentul ne-a fost transmis de tov. Constatin Serban de la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” pentru care să ne exprimă cădăcun multumile noastre.

63. DHU, B. II, doc. 1801 mai 23. Vezi și N. Stolceanu, op. cit., vol. I A—I, p. 387.

64. Vezi D. Bîlăgu, Gheorghe zograful care în călugării s-a numit Gheronție, în: „MO”, 1967, p. 72.

65. V. Mihorean, N. Papacovca, Pl. Constantiniu, Documente peînă relație cu regatul în secolele XVII—XIX, în: J. Toma, România, București, 1961, p. 186.

Logofătul Tudosie, fiul lui Tudor logofătul și jupanița lui Anca, *Logofătul Sima* (fiul lui Tudor logofătul, deci frate cu Tudosie) și soția sa jupanița Ancuța. *Logofătul Drăghici* fiul lui Sima logofătul. *Logofătul Pirvu Olănescu și Tudor Logofătul*, *Logofătul Tudor Olănescu* (alții). *Logofătul Sima Schilieriu și Logofătul popa Ghinea* ispravnicul acestei biserici⁶⁶.

Tot la această biserică se păstrează o icoană cu Maica Domnului, cu următoarea inscripție: „Aceaștă sfintă icoană s-a făcut de dumnealui *logofăt Nită Olănescu* ot Călimănești, ca în veci să se pomenească... 1837 martie 26⁶⁷”. Pomelnicul ctitoricesc lămurăște că acest boier, „Gheorghe Olănescu ce-i zice Nită” reparase biserică și-i dăduse livezi de pomi și vii, în 1824 (?)⁶⁸.

Între cărturarii din această veche vatră se inscrie *Dionisie monah Olănescu*, în vîrstă de 90 de ani⁶⁹, în 1772 iunie 5, și *Pătroi logofătul consensual*, (în 1785—1786), într-o inscripție din biserică Schitul Comanca. De asemenea adăugăm la șirul acestora, pe *iеродиаконul Gherasim* din Olănești, zugravul care a făcut parte din colectivul de la Comanca⁷⁰.

Tot în Olănești, la biserică Sf. Voievodă zidită în 1820, în cătunul Valea cu Case, apare ctitor Alexandru Olănescu al treilor logofăti cu soția sa Bălașa. Acesta în adevăr, este trecut în Arhondologia Olteniei (1820—1830), la județul Vilcea⁷¹.

Iată o serie de logofeti și cărturari, care apar în diferite acte diplomatice medievale și o întreagă galerie de logofeti ale căror portrete se păstrează. Ele sunt un tezaur portretistic și nominal al unor personaje de cultură străbună, din vechea vatră a Olăneștilor.

HOMMES ET FAITS HISTORIQUES DE LA LOCALITÉ OLĂNEȘTI

RÉSUMÉ

Olănești — centre ancien de culture et civilisations roumaine est particulièrement connu par ses eaux minérales, utilisées dans le traitement de diverses maladies. Mettant en circulation des informations, la plupart inédites, l'auteur nous présente quelques personnalités marquantes, qui ont déroulé leur activité à Olănești. Il met en lumière des nouveautés concernant l'histoire de l'enseignement de Vilcea, dans le chapitre „L'Ecole de Olănești”.

66. Vedi Victor Brătulescu, *Biserici din Vilcea*, în: „BCMI”, XXX, fasc. 92, p. 49—50.

67. Ibidem, p. 50.

68. Iică Gh. Diaconescu, *Cîteva date și însemnări despre ctitorii din Olănești* Vilchi, în: „MO”, 1968, p. 71—72.

69. D. Cristescu, op. cit., p. 143—144.

70. Vedi Iică Gh. Diaconescu, op. cit., p. 71.

71. Vedi *Arhivele Olteniei*, 1929, p. 273—274. Em. Ionescu, *Bisericile din Olănești și Muierasa de Sus*, în: „BCMI”, VIII, (1915), p. 179, spune că biserică Sf. Ingeri din Olănești a fost zidită în 1820 iunie 26, de protopopul „Ioan Armăneanu și Dimitrie logofăt Alexandru Olănescu”, probabil că s-a citit greșit, în loc de „dumnealui logofăt Alexandru Olănescu”.